

**COMMISSIE TOEZICHT
ARRESTANTENZORG
MIDDEN-NEDERLAND**

JAARVERSLAG 2013

1 Algemeen

Taak en werkwijze

Dit is het eerste jaarverslag van de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg Eenheid Midden-Nederland. Voor u ligt het verslag over geheel 2013.

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg heeft tot taak toezicht te houden op de huisvesting, veiligheid, verzorging en bejegening van arrestanten in politiebureaus, bureaus van de Landelijke Eenheid politiediensten in het gebied van de Eenheid, zittingsplaatsen van de Rechtbank, mobiele ophoudplaatsen en tijdelijke ophoudplaatsen bij evenementen en op de naleving van de voorschriften die op de arrestantenzorg betrekking hebben. De commissie geeft aan de korpschef gevraagd en ongevraagd advies en inlichtingen over aangelegenheden betreffende objecten waar personen door de politie worden ingesloten.

Het gebied van de Eenheid Midden-Nederland kent de volgende plaatsen waar mensen, die van hun vrijheid zijn beroofd, kunnen verblijven.

In district Noord bevinden zich de bureaus in Emmeloord, Urk, Lelystad en Dronten en in district Zuid de bureaus in Zeewolde, en Almere. In het districts bureau aan de Baljuwstraat te Almere Stad zijn 24 cellen beschikbaar (inclusief drie zogenoemde dronkemanscellen), en in bureau De Doelen te Lelystad zijn 18 cellen (inclusief vier dronkemanscellen). In Almere-Haven is één ophoudkamer. Verder zijn er, ook op de kleinere bureaus, kamers voor verhoor aanwezig, evenals ophoudkamers (cellen zonder nachtvoorziening).

In Gooi en Vechtstreek is één cellencomplex in Hilversum. In Huizen, Naarden, Loosdrecht en Weesp zijn in de bureaus ophoudkamers aanwezig. In de provincie Utrecht bevindt zich een cellencomplex in Houten. De politiestations in Mijdrecht, Maarssen, De Meern, Nieuwegein, Utrecht, Veenendaal, Woerden, Doorn, Amersfoort, Zeist en Baarn hebben meerdere ophoudkamers. Ten slotte bevinden zich ophoudkamers in de zittingsplaatsen van de Rechtbank Midden-Nederland: Lelystad, Almere en Utrecht.

De leden van de commissie bezoeken onaangekondigd op wisselende dagen en wisselende tijdstippen politiebureaus en cellencomplexen. Zij hebben altijd onverwijld toegang. Zij mogen vrij spreken met de politiemensen, de arrestantenverzorgers en degenen die van hun vrijheid beroofd zijn of anderszins in verband met de hulpverleningstaak van de politie ingesloten zijn. Na afloop van de gesprekken met arrestanten nemen de commissieleden de bevindingen van hun bezoek direct door met de dienstdoende wachtcommandant en/of de arrestantenverzorging.

In de verslagperiode legden de leden van de commissie, in tweetallen, 29 bezoeken aan cellencomplexen, ophoudkamers en zittingsplaatsen van de Rechtbank af:

- Tweeëntwintig bezoeken aan ophoudkamers. Alle bureaus werden eenmaal bezocht, behalve Naarden, dat bureau is niet bezocht. De bureaus in Maarssen, Nieuwegein, Woerden, Amersfoort, Utrecht en Mijdrecht werden tweemaal bezocht.
- Eén bezoek aan de vier cellencomplexen.
- Eén bezoek aan de ophoudkamers van de zittingsplaatsen van de Rechtbank in Utrecht, Lelystad en Almere.

Verder werd een brand- en ontruimingsoefening bijgewoond op 9 oktober in het APU te Houten. Het oordeel over de ontvangst is goed

De commissie kwam drie maal in vergadering bijeen

Commissie Toezicht Arrestantenzorg Midden-Nederland

Samenstelling

Voorzitter	mevrouw E.J. van Duijn
Vice-voorzitter	de heer R. van Benthem RA
Leden	mevrouw M.T. Fraenk
	mevrouw S. Riane
	mevrouw mr. E.P.M. van Veggel
	mevrouw mr L.F. Withaar-Weijns
	de heer mr H.F. van Dort
	de heer M.C. Heemskerk
	de heer mr B.W. Hopperus Buma
	de heer drs. ing. J.P. Molenaar
	de heer mr H.A. Mreijen
	de heer drs. A.R.J. Stumpel
	de heer C.J.A. van Velthoven
	de heer dr. ir. F.H.M. van de Ven
	de heer mr A.H.J.G. van Voorthuizen

De Commissie van Toezicht Arrestantenzorg wordt ondersteund door de
Secretaris de heer mr P.C.J. Cassé

1 Ophoudkamers

Registratie

De commissie controleert of de ingeslotenen op een goede manier worden geregistreerd bij insluiting in een ophoudkamer en bij het verlaten van de ophoudkamer. Steeds trof de commissie een bijgehouden administratie aan. Het oordeel van de commissie is goed.

Huisvesting

De ophoudkamers zijn bedoeld voor gebruik in de eerste zes uur van het contact van de politie met de burger. Er wordt geen nachtverblijf ingehouden. De voorzieningen en de maatregelen behoren afgestemd te zijn op dit gebruik. Over het algemeen worden de ophoudkamers behoorlijk schoongehouden. In enkele bureaus zijn ook dronkemanscellen, De commissie heeft in een enkel geval een minder goede situatie aangetroffen. De ophoudkamers in Dronten waren niet schoon en het geheel bood een haveloze aanblik aan. Een opknopbeurt, waarbij de verfkwasst moet worden gehanteerd, is noodzakelijk. De properheid van de voorziening in Maarssen was bij het eerste bezoek voldoende. Bij het tweede bezoek had de commissie kritiek. Waarschijnlijk is dat een incident, omdat het eerst wel in orde was. Er bestaat onduidelijkheid over de voorzieningen in Huizen, Loosdrecht en Weesp. Het personeel meldt, dat de ophoudkamers niet meer voor deze functie worden benut. In de praktijk blijkt dat ook, enkele ruimten worden gebruikt voor opslag alsmede benut als bezemhok. Echter deze voorzieningen staan op de lijst van te controleren objecten. De commissie vraagt de politie duidelijkheid te geven over de status van deze ophoudkamers, omdat ze op dit moment niet bruikbaar zijn als ophoudkamer vanwege het huidige gebruik en het in enkele gevallen afwezig zijn van intercom. Ze moeten dus feitelijk buiten gebruik gesteld worden. Dit geldt voor de ophoudkamers van Huizen en Loosdrecht. De ophoudkamers van Weesp zijn wel schoon, ook is er een intercom aanwezig, maar volgens de mededeling van het personeel worden ze niet meer voor dit doel gebruikt. Met in achtname van het bovenstaande is het oordeel van de commissie over de huisvesting van de ophoudkamers in de andere bureaus een voldoende.

Veiligheid van arrestanten

De commissie treft geen grote leemten aan in de voorzieningen voor de arrestanten met het oog op een veilig verblijf van de ingeslotenen. Enkele voorzieningen, zoals oogdouches zijn niet in de nabijheid van de ophoudkamers. Er worden ook BHV oefeningen gehouden, volgens het personeel, maar een registratie van de oefeningen en de bevindingen zijn niet terug te vinden. De commissie moet aannemen dat BHV oefeningen worden gehouden. In Amersfoort zijn de ophoudkamers op de vierde verdieping. Dat blijkt in de praktijk onhandig. In de loop van 2014 worden de ophoudkamers naar de begane grond verplaatst. De normale vluchtwegen in het gebouw staan ook ten dienste van de ingeslotenen. Dat vereist van het aanwezige personeel het attent zijn op de aanwezigheid van ingeslotenen in de ophoudkamers in geval van een calamiteit. Het oordeel van de commissie is een voldoende.

Veiligheid arrestantenverzorgers

Het is de commissieleden niet duidelijk geworden of het aanwezige personeel voldoende scholing heeft om arrestanten te verzorgen. De commissie kan ook niet controleren of dit onderwerp regelmatig wordt besproken in het werkoverleg. Wel constateert de commissie, dat vooral in het Utrechtse discussie is over nut en noodzaak van het opbergen van het wapen in een kluisje alvorens het gesprek met de arrestant wordt aangegaan. Wapenkluisjes ontbreken of worden niet gebruikt. De commissie adviseert de politie een eenduidig beleid te gaan voeren op de aanwezigheid en het gebruik van wapenkluisjes. Vanwege het onbekend zijn van de commissie met de bovengenoemde personele aspecten van de verzorging van arrestanten geeft de commissie over dit onderwerp geen oordeel. Over de aanwezigheid en het gebruik van wapenkluisjes geeft de commissie het oordeel onvoldoende.

Bejegening

De commissie constateert, dat bij de binnenkomst aandacht wordt gegeven aan het medicijngebruik van de in te sluiten burger. Als een arrestant, direct medische hulp nodig heeft of nodig heeft tijdens het verblijf in de ophoudkamer, wordt een GGD arts ingeschakeld. In Houten wordt de hulp van een F.M.U. arts ingeroepen. De verstrekking van voedsel is regelmatig voorzien door de aanwezigheid van diepvries boterhammen. Soms eet men mee uit het lunchtrommeltje van een personeelslid. Dat lijkt een marginale voorziening, maar bedacht moet worden, dat ophoudkamers bedoeld zijn voor een kort verblijf. Arrestanten worden als zij langer beschikbaar moeten zijn voor de politie uiterlijk aan het einde van de middag overgebracht naar een cellencomplex. De commissie is bij de bezoeken geen minderjarigen, alcoholgebruikers, drugsverslaafden of arrestanten met een psychische problematiek tegen gekomen. Wel steekt voortdurend het probleem op, dat ingeslotenen niet de huisregels krijgen in het Nederlands of in hun taal. Ook komt de commissie nog steeds verouderde huisregels tegen. Daarbij valt op, dat het dienstdoende personeel regelmatig geen idee heeft, dat ze verplicht zijn de juiste huisregels te verstrekken. Waardoor de verouderde huisregels regelmatig opduiken is de commissie niet duidelijk geworden. De bejegening beoordeelt de commissie als voldoende met uitzondering van de verstrekking van de huisregels, daar oordeelt de commissie met een onvoldoende over.

De bevindingen van arrestanten

De commissie heeft één keer contact met een ingeslotene gehad. Meestal zijn burgers die met de politie in aanraking komen enigszins beduusd. Daardoor weten ze weinig te melden over hun bevindingen tijdens de eerste uren van de detentie. Ook in dit gesprek bleek, dat de huisregels niet zijn uitgereikt.

2 Politiecellencomplexen

Registratie

De commissie controleert of de ingeslotenen op een goede manier worden geregistreerd bij insluiting in het cellencomplex en bij het verlaten van het cellencomplex. Steeds trof de commissie een bijgehouden administratie aan. Het oordeel van de commissie is goed.

Huisvesting

In tegenstelling tot de ophoudkamers zijn de politiecellen bedoeld voor een langer verblijf ten behoeve van het onderzoek door de politie. De voorzieningen en de maatregelen zijn afgestemd op dit gebruik. Over het algemeen is de commissie zeer te spreken over de kwaliteit van de voorzieningen in de politiecellencomplexen. Er zijn geen aanmerkingen over de properheid van de cellen, de gangen en de overige functionele ruimten. Wel zijn er aanmerkingen over de hygiëne en de staat van de luchtruimten. Omdat er geen asbakken zijn geplaatst, ligt het er vol met peuken en as. In Houten en Hilversum worden één keer per dag geveegd. In Lelystad gebeurt dat twee keer per week. In Almere werd de luchtplaats schoon bevonden, echter ook hier waren geen asbakken geplaatst. Het cellencomplex in Hilversum heeft een renovatie ondergaan. Dat is ten goede gekomen aan een betere verlichting op de gangen, toepassen van extra veiligheidsvoorzieningen, vernieuwen van de doucheruimten, de plaatsing van een functionele balie en het camera toezicht op de inname van goederen van ingeslotenen. Opmerkelijk is wel, dat het gebouw in Hilversum één keer is ontruimd, omdat het er te heet was. De commissie waardeert het, dat het complex is ontruimd, maar spreekt wel zijn bevreemding hierover uit, omdat het cellencomplex nog maar een paar maanden in gebruik was na een grondige renovatie. In Lelystad ruikt het in de doucheruimten nog steeds muff. Dat is een gebrek, dat al meerdere jaren is geconstateerd. Ook waren de tafels nogal bekrast en trof men geen windroos in de cellen aan.

Met in achtneming van het bovenstaande is het oordeel van de commissie over de huisvesting in de politiecellen in de vier complexen goed.

Veiligheid van arrestanten

De commissie is van oordeel dat het met de veiligheid van arrestanten in politiecellencomplexen goed is gesteld. Als punt van kritiek is de onduidelijkheid, die heerst onder het personeel of een brand cq ontruimingsoefening heeft plaatsgevonden. Een rapport van een dergelijke oefening is niet aangetroffen op de locaties. De commissie adviseert rapporten van oefeningen direct na het verloop van de oefening ter beschikking te stellen van de commissie.

Veiligheid arrestantenverzorgers

De commissie constateert, dat er goed opgeleid en zeer gemotiveerd personeel aanwezig is in de cellencomplexen. De opvang en verblijf van arrestanten wordt zeer professioneel aangepakt. De verzorgers lopen zonder wapen in het cellencomplex. De combinatie van de goede huisvesting en het zeer gemotiveerde, professionele personeel leidt tot een hoge standaard in de verzorging van arrestanten. De commissie heeft kennis genomen van de opmerking, dat de samenwerking met de Meergaard voor de opvang van arrestanten met een psychische problematiek in Almere na de herijking van de afspraken nog steeds niet soepel verloopt.

Bejegening

De commissie constateert, dat bij de binnenkomst aandacht wordt gegeven aan het medicijngebruik van de in te sluiten burger. In Houten is een eigen apotheek aanwezig in het complex. Als een arrestant, direct medische hulp nodig heeft of nodig heeft tijdens het verblijf in de ophoudkamer, wordt een GGD arts ingeschakeld. In Houten wordt en F.M.U. arts opgeroepen. De verstrekking van voedsel leidt niet tot klachten. Individuele wensen worden binnen het redelijke gehonoreerd. De commissie is bij de bezoeken geen minderjarigen, alcoholgebruikers, drugsverslaafden of arrestanten met een

psychische problematiek tegen gekomen. In de cellencomplexen zijn de meest recente huisregels in meerdere talen aanwezig. Deze huisregels worden ook uitgedeeld aan de arrestanten. De commissie beveelt aan, dat gecontroleerd wordt of de arrestanten de huisregels ook begrijpen. Het komt regelmatig voor, dat de arrestant analfabeet is. De bejegening beoordeelt de commissie als goed.

De bevindingen van arrestanten

De commissie heeft met zeven ingeslotenen contact gehad. Eén van hen was minderjarig. Zij hadden geen klachten over de voorzieningen en de verzorging.

3 Zittingsplaatsen van de Rechtbank

Registratie

De commissie heeft niet geconstateerd dat ingeslotenen op een goede manier worden geregistreerd bij insluiting in het cellencomplex en bij het verlaten van het cellencomplex. De commissie onthoudt zich van een oordeel.

Huisvesting

De ophoudkamers in de zittingsplaatsen zijn bedoeld voor gebruik vlak voor en eventueel na de zitting van de Rechtbank. Het is voor het eerst dat de Rechtbank in Lelystad en in Almere is bezocht door de commissie. De parketpolitie verzorgt het toezicht en de verzorging van de arrestanten, die zich in de ophoudkamers bevinden. In Lelystad en Utrecht vindt een vergelijkbaar regiem plaats als in de ophoudkamers van de politiebureaus. In Almere zijn geen ophoudkamers, omdat daar alleen vrije verdachten voor de Rechtbank moeten verschijnen. Wel is er een kamer waar minderjarigen worden opgevangen. Deze ruimte wordt ook gebruikt voor volwassenen, die weer tot rust moeten komen. Als het met een arrestant uit de hand loopt, dan is assistentie van de Baljuwstraat binnen zes minuten aanwezig. Het is nog niet voor gekomen, dat op deze voorziening een beroep moest worden gedaan. Wel is daar nog een ruimte, die als opslagruimte wordt gebruikt. Op de beide deuren staat het woord 'Ophoudkamer'. De commissie constateert, dat er ophoudkamers zijn, die niet als zodanig worden gebruikt. Ze voldoen ook niet aan de criteria van een ophoudkamer. De ophoudkamers van de zittingplaats in Utrecht en Lelystad worden wel schoongehouden, maar bij het bezoek waren de koffiebekertjes niet opgeruimd. In Lelystad wordt bij lange zittingsdagen gebruik gemaakt van de voedselvoorziening van de politie. In zijn algemeen zijn de ophoudkamers in de zittingsplaatsen van de Rechtbank nauwelijks bruikbaar voor een lange zittingsdag. De commissie acht de voorziening in Almere niet geschikt voor het onderbrengen van arrestanten in afwachting van hun zitting en oordeelt de ophoudkamers daar als zeer onvoldoende. De commissie adviseert de politie in contact te treden met de President van de Rechtbank om de aangetroffen situatie met elkaar te bespreken en verbeteringen door te voeren. De voorziening in Lelystad kan nauwelijks de goedkeuring van de commissie wegdragen. Het oordeel over deze voorziening is matig.

Veiligheid van arrestanten

Ook voor de ophoudkamers van de Rechtbank geldt, dat er onduidelijkheid heerst onder het personeel of een brand cq ontruimingsoefening heeft plaatsgevonden. Een rapport van een dergelijke oefening is niet aangetroffen op de locaties. Bij de zittingsplaatsen is het onduidelijk of en wanneer oefeningen voor de ontruiming bij een calamiteit worden gehouden. De commissie adviseert rapporten van oefeningen direct na het verloop van de oefening ter beschikking te stellen van de commissie. In Utrecht en Lelystad zijn brandmelders aangebracht. In Almere zijn geen brandmelders aangebracht. Bij de ophoudkamers in Almere zijn glazen wanden aangetroffen in de ophoudkamers en stopcontacten voorzien van beschermers voor kinderen. Deze ruimten zijn niet geschikt als ophoudkamer.

Veiligheid arrestantenverzorgers

De commissie heeft zich geen oordeel kunnen vormen over de veiligheid van het personeel.

Bejegening

De commissie heeft zich geen oordeel kunnen vormen over de veiligheid van het personeel.

De bevindingen van arrestanten

De commissie heeft geen contact gehad met ingeslotenen. Daardoor heeft de commissie zich geen oordeel kunnen vormen over de bevindingen van arrestanten

Conclusies

- De commissie is in zijn algemeenheid tevreden over de arrestantenzorg in Midden-Nederland. De arrestantenzorg vooral in de politiecellencomplexen is van een hoog niveau en professioneel georganiseerd.
- De arrestantenverzorgers zijn gemotiveerd, vriendelijk en bekwaam.
- De commissie adviseert de politie een eenduidig beleid te gaan voeren op de aanwezigheid en het gebruik van wapenkluisjes
- De commissie adviseert, dat alleen nog de nieuwste huisregels in de ophoudkamers en cellencomplexen en in de juiste taal worden uitgereikt en dat het dienstdoende personeel op de hoogte is van de verplichting de huisregels aan arrestanten uit te reiken. De commissie zal daar bij de controles in 2014 extra letten.
- De commissie beveelt aan, dat gecontroleerd wordt of de arrestanten de huisregels ook begrijpen.
- De commissie adviseert rapporten van brand- en ontruimingsoefeningen direct na het verloop van de oefening ter beschikking te stellen van de commissie.
- De commissie adviseert de politie om in contact te treden met de President van de Rechtbank om de aangetroffen situatie met elkaar te bespreken.
- De ophoudkamers in de zittingplaats Almere zijn niet geschikt voor het insluiten van arrestanten. De ophoudkamers in de zittingplaats Lelystad zijn nauwelijks geschikt voor het doel

De conclusies geven aan, dat vrijwel bij ieder bezoek blijkt hoe nuttig en wenselijk die bezoeken zijn, zowel voor de arrestanten als voor de arrestantenverzorgers. Ook de arrestanten geven ongevraagd aan het op prijs te stellen dat er een onafhankelijke controle is op de behandeling en verzorging en al wat daarmee samenhangt.